

Grondwaterbeheer blijkt bestuurlijk nog een zwart gat

Ondanks alle aandacht blijft stedelijk gebied verdrogen

Ad Tissink

AMSTERDAM - Ondanks alle aandacht voor water en riolering zet de verdroging van de bodem in stedelijk gebied door. Met alle gevaren van dien voor de houten paalfunderingen, ondervindt Wareco dagelijks. Hopelijk biedt de nieuwe Waterwet soelaas.

Twee weken geleden was het weer raak. Ingenieursbureau Wareco bracht een alarmerend rapport naar buiten over paalrotrproblematiek in de wijk Nieuwe Schans in Bunschoten. Door een combi-

natie van verdroging en bacteriële aantasting onder water was er van de grenen palen onder 90 woningen weinig meer over. Binnen drie jaar moeten de funderingen worden vervangen, wat de eigenaren op een rekening komt te staan van zo'n 40.000 euro per woning.

Verdroging van stedelijk gebied is volgens directeur Peter den Nijs van ingenieursbureau Wareco nog altijd een slecht onderkend probleem. Iedereen legt wadi's aan, infiltratievoorzieningen en is druk bezig met het afkoppelen van regenwater. Maar dergelijke

maatregelen concentreren zich vaak op de Vinex-locaties en gaan compleet voorbij aan het oudere stedelijke gebied. Als het regenwater in oud stedelijk gebied al wordt afgekoppeld dan wordt het al dan niet via een tijdelijke berging geloosd op het open water. De rioolwaterzuivering wordt daarmee ontlast, maar het grondwaterpeil gaat er niet door omhoog.

Verharding

Terwijl de verharding van het oppervlak direct rondom de woningen nog steeds gestaag doorgaat.

De oudere wijken kampen volgens Den Nijs steevast ook met een oud rioleringsstelsel met veel lekke rioolbuizen. Die werken als drainagevoorziening en voeren het grondwater nog sneller af. Voor de rioolbeheerders zelf is dat doorgaans niet eens zo'n probleem; een riool mag best een beetje lekken, zolang de rioolwaterzuivering maar niet overbelast raakt.

"Het probleem is dat grondwater bestuurlijk tot nu toe een zwart gat is", aldus de Wareco directeur. "Waterschappen zijn alleen verantwoordelijk voor oppervlaktewater en gemeenten zijn meer bezig met

hun riolen dan met zoiets abstracts als het grondwater."

Bovendien zullen gemeente niet zo snel geneigd zijn het initiatief te nemen, bang dat ze meteen aansprakelijk worden gesteld en voor de kosten moeten opdraaien. Dus wordt er meestal maar lijdzaam afgewacht totdat woningeigenaren met een probleem zich melden. Het lijstje steden met wijken met rotte palen, zoals Dordrecht, Haarlem en Zaanstad, breidt zich nog gestaag uit. Zoals recent dus met Bunschoten.

Gelukkig signaleert Den Nijs een kentering. De nieuwe Waterwet die

op 1 januari 2008 van kracht wordt legt de verantwoordelijkheid on-dubbelzinnig bij de gemeenten. Die mogen via de rioolheffing dan ook geld innen voor het grondwaterbeheer.

Meetnet

Een slimme gemeente begint volgens Den Nijs met het opzetten van een meetnet. "Want ze zullen eerst in kaart moeten brengen waar de potentiële problemen zich voordoen. Peilbuizen moeten er geslagen worden. Daarna kunnen er overigens al vrij snel conclusies worden getrokken. Het is niet

meer nodig eerst jarenlang data te verzamelen om een goed beeld te krijgen van de dynamiek van het grondwater."

Uitgerust met dataloggers kan de grondwaterstand bij een peilbuis elk uur worden uitgelezen. Zo ontstaat er al heel snel een beeld wat er gebeurt na een regenbui. Of die bijdraagt aan de verhoging van het grondwater of dat het water meteen naar de zuivering verdwijnt.

De metingen zijn tegenwoordig zo nauwkeurig dat dag- en nachtverschillen zich moeiteloos prijsgeven. Net als het moment dat de

bomen weer uitlopen en hard aan het grondwater gaan trekken.

Als de gemeenten snel hun verantwoordelijkheid nemen, zit er inderdaad veel werk aan te komen voor bureau's als Wareco, erkent Den Nijs. Kijken ze de kat uit de boom, dan zullen het wakere burgers moeten zijn die de gemeente op hun verantwoorde-lijkheid moeten wijzen en duur het wat langer.

"Het bestuurlijke kader is er met de nieuwe waterwet, maar de hele infrastructuur om de grondwater te meten en te beheersen moet nog worden opgezet. Dat vergt nog een lange adem."